

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Na temelju članka 7. stavka 2., članka 11. stavka 4. i članka 12. stavka 4. Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja ("Narodne novine", br. 131/97.) ministar poljoprivrede i šumarstva donosi

PRAVILNIK

O STRUČNOM NADZORU NAD SJEMENSKIM USJEVIMA POLJOPRIVREDNOG BILJA

Članak 1.

Ovim pravilnikom propisuje se način i postupak provođenja stručnog nadzora nad sjemenskim usjevom poljoprivrednog bilja, stupanj stručne spreme osobe koja obavlja stručni nadzor, kategorija sjemena do koje je dopušteno sjeme umnažati, jedinstvene metode za obavljanje stručnog nadzora za određene vrste poljoprivrednog bilja, kontrolno polje te obrasci prijave, evidencija zasijanih sjemenskih usjeva, zapisnika, uvjerenja, izvješća i knjiga evidencije o izdanim uvjerenjima, koji su sastavni dio ovog pravilnika.

Članak 2.

Stručni nadzor nad sjemenskim usjevom poljoprivrednog bilja, u smislu ovoga pravilnika, jest obavljanje obvezatnih pregleda sjemenskih usjeva žitarica, industrijskog, krmnog i povrtnog bilja i krumpira radi utvrđivanja podrijetla upotrebljenog sjemena, čistoće vrste, autentičnosti i čistoće sorte, kategorije sjemena, zdravstvenog stanja usjeva i drugog što je propisano ovim Pravilnikom. Zdravstveno stanje sjemenskih usjeva utvrđuje se na temelju Zakona o zaštiti bilja ("Narodne novine", br. 10/94.) i propisa donijetih na temelju tog Zakona.

Stručni nadzor nad sjemenskim usjevom poljoprivrednog bilja može obavljati osoba sa (najmanje) stručnom spremom sedmog stupnja obrazovanja (VII/1) studija bilinogojstva agronomskog odnosno poljoprivrednog fakulteta, s najmanje tri godine radnog iskustva u struci.

Članak 3.

Vrsta, sorta, kategorija, kvaliteta i podrijetlo sjemenskog materijala upotrebljenog za proizvodnju odnosno umnožavanje sjemena utvrđuje se na osnovi uvjerenja o priznavanju sjemenskog usjeva i deklaracije o kakvoći sjemena, uz otpremnicu.

Za upotrijebljeni sjemenski materijal koji potječe iz uvoza, podrijetlo sorte, vrste i kategorije utvrđuje se na temelju certifikata o sortnosti izdanog od ovlaštene institucije zemlje izvoznice, kakvoće sjemena na temelju certifikata o kakvoći sjemena, a zdravstveno stanje na temelju certifikata o zdravstvenom stanju, uz otpremnicu i obvezan zdravstveni pregled na graničnom prijelazu sukladno odredbi članka 28. Zakona o zaštiti bilja.

Članak 4.

Predusjev na zemljištu na kojem je zasnovan sjemenski usjev utvrđuje se na osnovi dokumentacije o korištenju tog zemljišta u prethodnim godinama i neposrednim uvidom na mjestu.

Predusjev nakon kojeg će se uzgajati sjemenski usjev ne smije biti u suprotnosti s uzgojem vrste ili podvrste sjemena koje se namjerava proizvoditi.

Članak 5.

Čistoća vrste, autentičnost i genetska čistoća sorte odnosno linija ili roditeljskih komponenata utvrđuje se pregledom usjeva u fazama razvoja kad su svojstva najbolje izražena na biljkama usjeva.

Članak 6.

Nadzorom općeg stanja i razvoja sjemenskog usjeva utvrđuju se izgled i izjednačenost usjeva, njegov porast, te druga značajna svojstva biljaka te vrste odnosno sorte.

Članak 7.

Nadzorom prostorne izolacije utvrđuje se udaljenost sjemenskih usjeva od drugih usjeva iste ili drugih vrsta ili sorti s kojima može doći do križanja, prema tablici broj 4.

Članak 8.

Nadzorom zakorovljenosti sjemenskog usjeva utvrđuje se stupanj prisustnosti pojedinih vrsta korovskih biljaka u sjemenskom usjevu, a naročito vrsta korova koje utječu na upotrebnu vrijednost sjemena.

Članak 9.

Proizvođač sjemena dužan je podnijeti prijavu za stručni nadzor nad sjemenskim usjevom Zavodu za sjemenarstvo i rasadničarstvo (u daljnjem tekstu: Zavod), odnosno ovlaštenoj pravnoj ili fizičkoj osobi nakon obavljene sjetve odnosno sadnje, a najkasnije 30 dana prije prvog pregleda.

Uz prijavu obvezatno se prilaže:

- uvjerenje o priznavanju sjemenskog usjeva, a za sjemenski materijal iz uvoza certifikat o sortnosti izdan od ovlaštene institucije zemlje izvoznice;
- ugovor o kooperaciji s drugim proizvođačem sjemena;
- deklaracija o kakvoći sjemena poljoprivrednog bilja (uz otpremnicu);
- skica lokacije table na kojoj je zasijan sjemenski usjev.

Prijava se podnosi na obrascu broj 1., koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Članak 10.

Za svaku vrstu, sortu odnosno hibrid sjemenskog usjeva mora se obaviti određen broj pregleda u tijeku vegetacije odnosno poslije ubiranja sjemenskog usjeva, na način utvrđen Jedinim metodama za obavljanje stručnog nadzora nad sjemenskim usjevima, koje su odštampane uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Sjemenski usjev može se priznati nakon obavljenih obvezatnih pregleda propisanih ovim pravilnikom.

Stručni nadzor nad sjemenskim usjevom obavlja se u prisutnosti proizvođača sjemena odnosno odgovorne osobe.

Članak 11.

Nakon svakog obavljenog stručnog nadzora nad sjemenskim usjevom sastavlja se zapisnik na obrascima broj 2., 3., 4. i 5., koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Zapisnik se sastavlja u tri primjerka, od kojih dva primjerka zadržava Zavod, a treći primjerak ostaje proizvođaču poljoprivrednog sjemena.

Zapisnik iz stavka 1. ovoga članka sastavlja se posebno za svaku parcelu sjemenskog usjeva.

Izuzetno od stavka 3. ovoga članka, s više parcela iste vrste, sorte i kategorije sjemenskog usjeva i istog proizvođača sjemena može se sastaviti jedan zajednički zapisnik ako se obvezatnim pregledom utvrdi da su na tim parcelama svi bitni elementi stručnog nadzora iz članka 4., 5., 6., 7. i 8. ovoga pravilnika potpuno identični.

Članak 12.

Nakon provedenog stručnog nadzora nad sjemenskim usjevom i na temelju nalaza i zapisnika stručnog nadzora, Zavod izdaje uvjerenje o priznavanju sjemenskog usjeva najkasnije nakon 15 dana od zadnjeg pregleda za certificirano sjeme prve, druge i treće generacije te dvolinijskih, trolinijskih i četverolinijskih hibrida, a za krumpir najkasnije nakon 45 dana od zadnjeg

pregleda. Za proizvedeno predosnovno i osnovno sjeme i sjeme samooplodnih linija uvjerenje izdaje oplemenjivač sorte.

Uvjerenja se izdaju na obrascu broj 6., koji je odštampan uz pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Članak 13.

O obavljenom stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevom Zavod je dužan izvješćivati Ministarstvo jednom godišnje, oplemenjivač sorte Zavod, najkasnije do 31. prosinca tekuće godine.

Izvješće se dostavlja na propisanom obrascu broj 7., koji je odštampan uz pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Članak 14.

Zavod odnosno oplemenjivač sorte vodi evidenciju o usjevu za proizvodnju sjemena prema propisanim obrascima 1.a i broj 8., koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.

Evidencija iz stavka 1. ovoga članka vodi se u obliku knjige.

Članak 15.

Uz knjigu evidencije osniva se zbirka isprava u koju se unose isprave izdane u svezi s obavljenim stručnim nadzorom ako nadzirani usjev odgovara uvjetima proizvodnje, i to:

1. zapisnik o obavljenom stručnom nadzoru nad usjevom;
2. uvjerenje o priznavanju sjemenskog usjeva i
3. svjedodžba o zdravstvenom stanju usjeva.

Članak 16.

Proizvođač sjemena može, ovisno o vrsti bilja, umnažati sjeme do kategorije:

- strne žitarice (pšenice, ječam, zob, raž, tritikale), heljda i proso - certificirano sjeme druge generacije (C2);
- kukuruz - dvolinijski, trolinijski i četverolinijski hibrid;
- soja, uljana repica, uljna rotkva, bundeva te konoplja - certificirano sjeme druge generacije (C2);
- suncokret F1 - prva generacija;
- šećerna repa - certificirano sjeme prve generacije (C1);
- krumpir, povrće i lan - certificirano sjeme treće generacije (C3);
- sorte krmnog bilja (lucerna, djeteline, trave, lupina i ostalo) - certificirano sjeme druge generacije (C2);

- hibridi krmnog bilja - F1 prva generacija;
- duhan - F1 prva generacija.

Članak 17.

Uvjerena o priznavanju sjemenskog usjeva izdana do dana stupanja na snagu ovoga pravilnika vrijede i nakon njegova stupanja na snagu.

Članak 18.

Danom stupanja na snagu ovoga pravilnika prestaje važiti Pravilnik o načinu obavljanja stručnog nadzora nad proizvodnjom poljoprivrednog sjemena ("Narodne novine", br. 26/90. i 51/90.).

Članak 19.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana nakon objave u "Narodnim novinama".

Klasa: 011-02/99-01/29
Urbroj: 525-01-99-1
Zagreb, 8. ožujka 1999.

Ministar
mr. sc. Ivan Đurkić, v. r.

JEDINSTVENE METODE ZA OBAVLJANJE STRUČNOG NADZORA NAD SJEMENSKIM USJEVIMA

A. METODE ZA OBAVLJANJE STRUČNOG NADZORA NAD SJEMENSKIM USJEVIMA ŽITARICA

1. Strne žitarice, heljda i proso

Za strne žitarice (pšenicu, ječam, zob, raž, tritikale), heljdu i proso obvezatna su najmanje dva pregleda.

Prvi pregled obavlja se u punoj cvatnji biljaka, klasanju ili metličanju. Tim se pregledom utvrđuje genetska čistoća sorte odnosno čistoća vrste, prisutnost korova, ujednačenost i opće stanje te polijeganje usjeva.

Drugi pregled obavlja se kad su biljke u voštanoj zriobi. Tim se pregledom utvrđuje postotak primjese drugih vrsta i sorata, genetska čistoća sorte, prisutnost korova i opće stanje te polijeganje usjeva.

Usjev strnih žitarica priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

- a) da su bili ispunjeni uvjeti u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 1;
  - b) da su bili ispunjeni uvjeti za prostornu izolaciju u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4;
  - c) da je polijeganje biljaka u usjevu manje na 20 % površine u vrijeme prvog pregleda (ako je usjev polegao samo na jednom dijelu parcele, neće se priznati taj dio parcele);
  - d) ujednačenost usjeva ocjenjuje se ocjenom od 1-5: usjevi ocijenjeni ocjenom 1 potpuno su ujednačeni i sposobni za žetvu na ukupno zasijanoj površini, a usjevi ocijenjeni ocjenom 5 ne udovoljavaju kriterijima sjemenskog usjeva (ocjenom ujednačenosti ocjenjuje se bujnost, pokrovnost, razvojna faza usjeva, oštećenost usjeva vremenskim nepogodama i agrotehničkim zahvatima);
  - e) da u vrijeme zadnjeg pregleda nije bilo klasova, metlica, atipičnih biljaka i drugih vrsta žitarica;
  - f) da nije bilo divlje zobi (*Avena fatua* L. ili *Avena ludoviciana* Durieu) i bročičke (*Galium* sp.).
- Usjev heljde priznat će se kao sjemenski ako se utvrdi da je prisutnost tatarske heljde (*Polygonum tataricum* L.) bila manja od 2 %.

Tablica 1. Norme za priznavanje sjemenskih usjeva pšenice, ječma, zobi, raži i tritikalea

Kategorija	Osnovno sjeme	Certificirano sjeme	
	(O)	prve generacije (C1)	druge generacije (C2)
Genetska čistoća sorte, %	99,9	99,8	99,7

Autentičnost i genetska čistoća sorte odnosno čistoća vrste usjeva strnih žitarica utvrđuje se potanjim pregledom uzorka na nadziranoj jedinici. Za nadziranu jedinicu uzima se površina od 100 m². Nadzirana jedinica od 100 m² uzima se za površinu od 10 ha. Za svakih daljnjih 10 ha nove površine sjemenskog usjeva uzima se nova nadzirana jedinica od 100 m².

II. Kukuruz

1. U proizvodnji hibridnog sjemena kukuruza obvezatno je najmanje šest pregleda. Prvi pregled obavlja se u vrijeme kad biljka razvije 5-7 listova, drugi, treći i četvrti za vrijeme oplodnje, peti pred berbu, a šesti pregled prije sušenja.

Usjev hibrida kukuruza priznat će se kao sjemenski (nakon svih pregleda) ako je utvrđeno:

- a) da su majčinske biljke bile udaljene najmanje 200 m od drugih usjeva kukuruza;
- b) da u očinskim biljkama za vrijeme rasipanja peluda nije bilo više od 0,1 % netipičnih biljaka;

c) da u majčinskim biljkama za posljednjeg pregleda u vrijeme oplodnje (rasipanja peluda) nije bilo više od 0,1 % netipičnih biljaka;

d) da u bilo kojem pregledu u vrijeme skidanja metlica na majčinskim biljkama nije bilo više od 0,5 % metlica koje rasipaju pelud, odnosno da u sva tri pregleda nije bilo ukupno više od 0,8 % takvih metlica (pod uvjetom da 5 % ili više majčinskih biljaka imaju svilu sposobnu za oplodnju);

e) da u pregledu klipa prije sušenja nije bilo više od 0,1 % netipičnih klipova ili više od 0,2 % klipova sa sjemenom netipičnim po boji, veličini i obliku te drugim svojstvima.

2. Metlice zaperaka, dijelovi metlica ili metlice glavne biljke uračunavaju se u biljke koje su rasipale pelud pod uvjetom da su centralne i bočne metlice duge 5 ili više centimetara, a da su peludnice izašle iz cvjetova.

3. U proizvodnji hibridnog sjemena na osnovi sterilnosti peluda na majčinskoj komponenti primjenjivat će se ista mjerila u nadzoru oplodnje (oprašivanja) kao i u proizvodnji s normalno fertilnim komponentama.

4. Za utvrđivanje postotka atipičnih biljaka u majčinske i očinske komponente, kao i za utvrđivanje postotka majčinskih biljaka koje praše pelud i imaju sposobnu svilu za oplodnju u proizvodnji sjemenskog kukuruza, uzima se za nadzirane jedinice 500 biljaka u redu. Na površini do 10 ha uzima se pet nadziranih jedinica, a za svakih daljnjih 10 ha uzima se po jedna nadzirana jedinica više (primjer: za površinu od 10 ha uzima se pet nadziranih jedinica a za 20 ha šest nadziranih jedinica itd.).

Nadzirane jedinice moraju biti ravnomjerno raspoređene na pregledavanoj površini, a o čemu odlučuje odgovorna osoba koja obavlja nadzor.

B. METODE ZA OBAVLJANJE STRUČNOG NADZORA NAD SJEMENSKIM USJEVIMA INDUSTRIJSKOG BILJA

1. Suncokret

1. U proizvodnji sortnog sjemena obvezatna su najmanje tri pregleda.

Prvi pregled obavlja se u fazi razvoja 3-4 para listova radi kontrole izolacije i samoniklih biljaka suncokreta u prostoru izolacije.

Drugi pregled obavlja se prije cvatnje radi uklanjanja atipičnih biljaka koje su granate, stršeće i s nasađenim glavama.

Treći pregled obavlja se u početku tehničke zriobe radi provjeravanja jesu li uklonjene biljke koje su granate, stršeće i s nasađenim glavama te radi utvrđivanja sortnih svojstava biljaka i sjemena.

Usjev suncokreta priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da u usjevu u početku tehničke zriobe nije bilo više od 3 % višecvjetenih biljaka;

b) da u usjevu u početku tehničke zriobe nije bilo više od 5 % visinom stabljike netipičnih biljaka za sortu i biljaka s nasadenim glavama;

c) da je prostorna izolacija bila u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4.

2. U proizvodnji sjemena hibrida i roditeljskih linija suncokreta obvezatna su najmanje četiri pregleda.

Prvi pregled obavlja se u fazi razvoja 3-4 para listova radi utvrđivanja prostorne izolacije, samoniklih biljaka i netipičnih biljaka suncokreta u prostoru izolacije i u samom usjevu.

Drugi pregled obavlja se u fazi potpune butonizacije (pupanja) radi utvrđivanja genetske čistoće usjeva.

Treći pregled obavlja se u fazi početka cvatnje radi kontrole oplodnje i uklanjanja fertilnih biljaka u muškoj sterilnoj komponenti.

Četvrti pregled obavlja se u fazi fiziološke zriobe radi utvrđivanja izjednačenosti usjeva i karakterističnih svojstava biljaka i sjemena tipičnih za liniju-hibrid.

Usjev hibridnog sjemena suncokreta i roditeljskih linija priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da je usjev zasijan na parceli gdje u plodoredu nije bio zastupljen suncokret ili druga uljarica u posljednjih pet godina;

b) da u usjevu prije cvatnje nije bilo više od 0,2 % netipičnih biljaka;

c) da u usjevu linija majke i usjevu hibrida na bazi citoplazmatske muške sterilnosti (CMS) u fazi cvatnje nije bilo u sterilnoj formi više od 0,5 % fertilnih biljaka;

d) da u usjevu linija i hibrida u fazi fiziološke zriobe nije bilo više od 1 % biljaka netipična sjemena;

e) da je prostorna izolacija bila u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4 te da su pravovremeno uklonjene samonikle biljke u prostoru izolacije.

3. Za utvrđivanje postotka atipičnih biljaka u usjevu i postotka fertilnih biljaka u usjevu hibrida na bazi citoplazmatske muške sterilnosti (CMS) u fazi cvatnje te postotka biljaka s netipičnim sjemenom u fazi fiziološke zriobe uzima se za nadziranu jedinicu 500 biljaka u redu. Na površini od 10 ha uzima se 5 nadziranih jedinica, a za svakih daljnjih 10 ha uzima se po jedna nadzirana jedinica više (primjer: za površinu od 10 ha uzima se 5 nadziranih jedinica, a za 20 ha 6 nadziranih jedinica itd.). Nadzirane jedinice moraju biti ravnomjerno raspoređene na pregledavanoj površini.

II. Soja

Za soju obvezatna su najmanje dva pregleda.

Prvi pregled obavlja se u vrijeme cvatnje radi utvrđivanja genetske čistoće, zakorovljenosti i prostorne izolacije te polijeganja.

Drugi pregled obavlja se u vrijeme zriobe radi provjeravanja genetske čistoće i zakorovljenosti usjeva.

Usjev soje priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da je genetska čistoća kategorije osnovnog sjemena 99,5 %, certificiranog sjemena prve generacije 99 %, a certificiranog sjemena druge generacije 98 %;

b) da je prostorna izolacija bila u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4;

c) da intenzitet zakorovljenosti nije veći od ocjene 1 (poglavlje G točka 1.).

Za utvrđivanje postotka genetske čistoće usjeva soje uzima se za nadziranu jedinicu 500 biljaka u redu. Na površini od 10 ha uzima se 5 nadziranih jedinica, a za svakih daljnjih 10 ha uzima se po jedna nadzirana jedinica.

III. Šećerna repa

1. U proizvodnji sjemena šećerne repe u dvogodišnjem razdoblju, a kad se presadnice proizvode kao naknadni ili postrni usjev, obvezatni su jedan pregled u prvoj vegetacijskoj godini i dva pregleda u drugoj vegetacijskoj godini.

Prvi jesenski pregled obavlja se tijekom rujna ili listopada. Ovim pregledom utvrđuje se sklop biljaka, zakorovljenost usjeva, daju se preporuke za njegu usjeva te za vađenje i trpljenje presadnica.

Kad se presadnice proizvode kao glavni usjev, potrebna su dva pregleda u prvoj vegetacijskoj godini i dva pregleda u drugoj vegetacijskoj godini.

U prvoj vegetacijskoj godini prvi pregled obavlja se krajem svibnja radi utvrđivanja sklopa, genetske čistoće i zakorovljenosti, a drugi tijekom rujna ili listopada radi preporuke za vađenje i trpljenje presadnica.

U drugoj godini prvi pregled obavlja se u svibnju radi utvrđivanja prostorne izolacije, sklopa i faze razvoja majčinske i očinske komponente i zakorovljenosti, a drugi pregled obavlja se pred žetvu radi utvrđivanja genetske čistoće, zakorovljenosti i procjene prinosa.

2. U proizvodnji sjemena šećerne repe (izravnim sjetvom) obvezatna su najmanje tri pregleda. Prvi pregled obavlja se u listopadu u godini sjetve radi utvrđivanja prostorne izolacije, zakorovljenosti i prisutnosti samoniklih biljaka. Drugi pregled obavlja se u svibnju, a treći krajem lipnja iduće godine. Ovim pregledima utvrđuje se prostorna izolacija, ostvareni sklop, genetska čistoća sorte, ocjena zakorovljenosti i faze razvoja majčinske i očinske komponente.

Usjev šećerne repe priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da je prostorna izolacija bila u skladu sa normama utvrđenim u tablici broj 4;

b) da je usjev zasijan na parceli na kojoj u plodoredu u posljednjih šest godina nije bio zastupljen sjemenski ili industrijski usjev bilo koje vrste iz roda Beta;

c) da u usjevu ili unutar prostorne izolacije u fazi cvatnje nije bilo ni jedne biljke biljnih vrsta divljih repa, stočne repe ili cikle;

d) da broj netipičnih biljaka nije veći od 3-5 % (na 500 promatranih biljaka).

Pri određivanju postotka netipičnih biljaka koristi se uzorak koji čini 500 biljaka u redu i to za površine: do 5 ha obvezatna su tri uzorka, 5-10 ha 5 uzorka i za svaki daljnji 10 ha po jedan uzorak više.

IV. Lan

Za lan su obvezatna najmanje dva pregleda.

Prvi pregled obavlja se u vrijeme cvatnje radi utvrđivanja genetske čistoće, zakorovljenosti, prostorne izolacije i polijeganja usjeva.

Drugi pregled obavlja se pred žetvu radi utvrđivanja genetske čistoće, zakorovljenosti, polijeganja usjeva i prinosa sjemena.

Usjev lana priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da je prostorna izolacija bila u skladu s normama utvrđenim u tablici 4;

b) da u drugom pregledu nije bilo korova ambrozije (*Ambrosia artemisifolia* L.) i viline kose (*Cuscuta* spp.), te da vodnjače (*Orobanche ramosa* L.) u oba pregleda nije bilo više od jedne biljke na 10 m²;

c) da broj netipičnih biljaka nije veći od 3 %.

V. Konoplja

Za konoplju su obvezatna najmanje dva pregleda.

Prvi pregled obavlja se u vrijeme cvatnje radi utvrđivanja prostorne izolacije, zakorovljenosti i genetske čistoće usjeva.

Drugi pregled obavlja se pred žetvu radi utvrđivanja genetske čistoće, izjednačenosti i visine porasta usjeva te procjene prinosa sjemena.

Usjev konoplje priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da je prostorna izolacija bila u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4;

b) da u drugom pregledu nije bilo korova;

c) da su biljke više od 150 cm;

d) da broj netipičnih biljaka nije veći od 3 %.

VI. Duhan

Za duhan su obvezatna najmanje dva pregleda.

Prvi pregled obavlja se prije pojave cvjetnih pupova radi čišćenja osnovnog tipa od biljaka drugih tipova.

Drugi pregled obavlja se u vrijeme pojave cvjetnih pupova radi uklanjanja svih netipičnih biljaka iz osnovnog tipa.

Usjev duhana priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da broj netipičnih biljaka nije veći od 3 %;

- b) da je prostorna izolacija bila u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4;. ako se provodi ručna kastracija ili ručno oprašivanje te za hibride dobivene na bazi muške sterilnosti, prostorna izolacija nije potrebna;
- c) da zakorovljenost usjeva nije bila veća od ocjene 1 (poglavlje G točka 1.).

VII. Uljana repica i uljana rotkvica

Za uljanu repicu i uljanu rotkvicu obvezatna su najmanje dva pregleda.

Prvi pregled obavlja se u vrijeme cvatnje, a drugi u vrijeme kad najmanje 60 % biljaka dostigne tehnološku zriobu.

U prvom pregledu utvrđuje se genetska čistoća, prostorna izolacija i postotak primjese. Svako uzorkovano mjesto mora imati površinu od najmanje 150 m² (100 x 1,5 m).

Najveći dopušteni broj biljaka - primjese po svakom uzorkovanom mjestu iznosi:

Naziv	O	C1	C2
Biljaka koje pripadaju drugoj sorti iste vrste	0	5	10
Biljaka drugih vrsta sjeme kojih se čišćenjem teško izdvaja	0	5	10
Biljaka korova sjeme kojih se čišćenjem teško izdvaja	0	10	25

U drugom pregledu mora se utvrditi genetska čistoća i stupanj zriobe.

Usjev uljane repice i uljane rotkvice priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

- a) da zakorovljenost nije bila veća od ocjene 1 (poglavlje G točka 1);
- b) da u usjevu nije bilo primjese drugih sorti iste vrste više nego što je dopušteno za pojedine kategorije sjemena;
- c) da nije bilo drugih vrsta ili korova, sjeme kojih se čišćenjem teško izdvaja (više nego što je dopušteno za pojedine kategorije sjemena);
- d) da je prostorna izolacija bila u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4.

VIII. Sirak (zrnaš)

Za sirak su obvezatna najmanje tri pregleda.

Prvi pregled obavlja se u vrijeme kad biljke imaju 9-10 listova, drugi u vrijeme metličanja, a treći pred žetvu u vrijeme voštane zriobe.

Prvim pregledom utvrđuje se genetska čistoća, podrijetlo sjemena, zasijana površina, izjednačenost i prostorna izolacija.

Drugim pregledom provjerava se jesu li uklonjene netipične biljke i biljke s kovrčavom metlicom.

Trećim pregledom utvrđuje se genetska čistoća, izjednačenost i stupanj zriobe te se ocjenjuje očekivani prinos naravnog suhog sjemena.

Usjev sirka priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

- a) da postotak primjesa drugih biljaka nije bio veći od 0,5 % ili da postotak primjesa drugih sorti sirka nije bio veći od 0,5 %;
- b) da u usjevu nije bilo više od 10 % atipičnih biljaka sirka;
- c) da u usjevu nije bilo biljaka s kovrčavim metlicama više od 1 %;
- d) da je prostorna izolacija bila u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4;
- e) da zakorovljenost nije bila veća od ocjene 1 (poglavlje G točka 1.);
- f) da u usjevu nije bilo vrsta korova roda *Sorghum* kojima se prenose bolesti.

C. METODE ZA OBAVLJANJE STRUČNOG NADZORA NAD SJEMENSKIM USJEVIMA KRMNOG BILJA

I. Krmne korjenjače (repa, mrkva, koraba i dr.)

Za repu, mrkvu i korabu obvezatna su najmanje tri pregleda.

Prvi pregled obavlja se u godini u kojoj se proizvode i sade presadnice ili u kojoj se izravno siju na stalno mjesto. Prvim pregledom utvrđuju se površina, podrijetlo i kategorija sjemena, genetska čistoća, prostorna izolacija, zakorovljenost i izjednačenost usjeva.

Drugi pregled obavlja se početkom vegetacije nakon prezimljenja, a prije cvatnje, radi provjere genetske čistoće, prostorne izolacije i zakorovljenosti.

Treći pregled obavlja se pred žetvu radi utvrđivanja genetske čistoće, davanja preporuke proizvođaču za žetvu i utvrđivanja vremena žetve te se procjenjuje očekivani prinos naravnog suhog sjemena.

II. Krmne kupusnjače (krmni kelj, krmna repica, krmna ogrštica i dr.)

Za krmni kelj obvezatna su najmanje dva pregleda.

Prvi pregled obavlja se prije cvatnje biljaka radi utvrđivanja genetske čistoće, podrijetla i kategorije sjemena, površine, prostorne izolacije i zakorovljenosti.

Drugi pregled obavlja se pred žetvu radi dopune podataka iz prvog pregleda i davanja preporuke proizvođaču za žetvu i utvrđivanja vremena žetve, genetske čistoće sorte te se procjenjuje očekivani prinos naravnog suhog sjemena.

Za krmnu repicu i krmnu ogršticu obvezatna su najmanje dva pregleda, i to na način određen za uljanu repicu i uljanu rotkvicu (poglavlje B točka VII.).

III. Prosolike krmne kulture (krmni sirak, sudanska trava i dr.)

U proizvodnji sjemena krmnog sirka, sudanske trave i drugih prosolikih krmnih kultura obvezatna su najmanje tri pregleda.

Prvi pregled obavlja se u vrijeme najbujnijeg porasta biljaka, drugi u tijeku pojave metlica, a treći u voštanoj zriobi.

Prvim pregledom utvrđuju se podrijetlo, zasijana površina, genetska čistoća, izjednačenost usjeva, prostorna izolacija te se daju preporuke proizvođaču.

Drugim pregledom utvrđuje se opće stanje usjeva, provjerava se genetska čistoća, daju se preporuke proizvođaču za odstranjivanje primjesa i netipičnih biljaka.

Trećim pregledom konačno se utvrđuje genetska čistoća, daju se preporuke proizvođaču za žetvu te se procjenjuje očekivani prinos naravnog suhog sjemena.

IV. Krmne Fabaceae

Za krmne fabacea obvezatna su najmanje dva pregleda.

a) Fabaceae-sitnosjemene (lucerna, djetelina i dr.)

Na novozasijanim lucerištima, djetelištima i drugim usjevima sitnosjemenih fabacea obavlja se prvi pregled u istoj godini kad su zasijane radi utvrđivanja podrijetla sjemena, zasijane površine, prostorne izolacije i općeg stanja usjeva. Ako se to sjeme proizvodi poslije prvog otkosa, obvezatan je i drugi pregled, koji se obavlja isto kao i drugi pregled na starijim lucerištima i djeteliništima.

Na starijim lucerištima, djeteliništima i drugim usjevima sitnosjemenih fabacea obavlja se prvi pregled u vrijeme pred pupanje (početak pupanja) radi utvrđivanja prostorne izolacije, zakorovljenosti, izgleda usjeva i davanja preporuke proizvođaču za njegu i zaštitu usjeva.

Drugi pregled obavlja se pred košnju usjeva (ubiranje sjemena) radi dopune podataka o stanju usjeva, davanja preporuke proizvođaču za žetvu i utvrđivanja vremena žetve te se procjenjuje očekivani prinos naravnog suhog sjemena.

b) Fabaceae-krupnosjemene (bob, grašak, lupina, grahorica, slanutak, leće i dr.).

Prvi pregled obavlja se u vrijeme cvatnje biljaka radi utvrđivanja podrijetla sjemena, zasijane površine, zakorovljenosti, prostorne izolacije, genetske čistoće i općeg stanja usjeva.

Drugi pregled obavlja se pred žetvu (ubiranje sjemena) radi dopune podataka iz prvog pregleda, davanja preporuka proizvođaču za žetvu, utvrđivanja vremena žetve te se ocjenjuje očekivani prinos naravnog suhog sjemena.

Usjev krmnog bilja pod C. od I. do IV. priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

- a) da postotak primjesa drugih sorti nije bio veći od dopuštenog za kategoriju prema tablici broj 2;
- b) da je prostorna izolacija bila u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4;
- c) da zakorovljenost nije bila veća od ocjene 1 (poglavlje G točka 1.);
- d) da u usjevu krmnih okopavina nije bilo korova iz iste porodice koji cvatu istovremeno kao i usjev krmnih okopavina;
- e) da u usjevu sirka nije bilo primjesa divljih vrsta sirka (*Sorghum halepense* Pres i dr.);
- f) da usjev lucerne, crvene djeteline i drugih sitnosjemenih fabacea nije bio zaražen vilinom kosom (*Cuscuta* spp.);
- g) da usjev krmnih fabacea u vrijeme cvatnje nije plegao na više od 80 % površine.

Autentičnost i genetska čistoća odnosno čistoća vrste sjemenskog usjeva krmnog bilja utvrđuje se potanjim pregledom uzoraka na osnovnoj nadziranoj jedinici.

Za sitnosjemene fabaceae za osnovnu nadziranu jedinicu uzima se površina od 100 m².

Za krmne korjenjače, krmne kupusnjače, prosolike krmne kulture i krupnosjemene fabaceae za osnovnu nadziranu jedinicu uzima se:

- ako je sjemenski usjev na površini do 1 ha 100-200 biljaka u ravnomjernih razmacima, na pravcima dviju dijagonalnih linija sjemske parcele;

- ako je sjemenski usjev na površini:

1 do 2 ha 200-300 biljaka u uzorku,

2 do 5 ha 300-500 biljaka u uzorku,

5 do 10 ha 500-600 biljaka u uzorku;

- za svaki daljnji hektar uzima se po 50 biljaka više.

V. Trave

Za trave su obvezatna najmanje dva pregleda.

Prvi pregled obavlja se u vrijeme klasanja ili metličanja radi utvrđivanja površine, podrijetla sjemena, genetske čistoće sorte, prostorne izolacije i tzv. "vremenske izolacije" (za "vremensku izolaciju" na dotičnoj potrebno je da su na dotičnoj sjemenskoj parceli prije trava bile uzgajane uzastopno najmanje 4 godine druge poljoprivredne kulture).

Drugi pregled obavlja se u vrijeme zriobe sjemena, a neposredno prije žetve, radi dopune podataka iz prvog pregleda, davanja preporuka proizvođaču za žetvu, utvrđivanja vremena žetve te se procjenjuje očekivani prinos naravnog suhog sjemena.

Za trave uzima se za osnovnu nadziranu jedinicu površina od 100 m².

Sjeme trava smije se proizvoditi samo od dvije žetve s jednog usjeva u jednoj, dvije ili više godina, a za neke vrste i tri puta.

Usjev trava priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da postotak primjesa drugih sorti ili tipova nije bio veći od dopuštenog prema tablici broj 2;

b) da dopuštenih korova za kategoriju O nije bilo više od 0,5 %, a za kategoriju C1 više od 1%.

Tablica 2. Dopuštene primjese drugih sorti u pojedinim kategorijama krmnog bilja

Najveći dopušteni broj biljaka drugih sorti (tipova) na 100m ²	0	C1	C2
1. Krmne korjenjače (repa, mrkva, koraba i dr.)			
- broj primjesa	0	5	10
2. Krmne kupusnjače (krmni kelj, krmna repica, krmna ogrštica i dr.)			
- broj primjesa	0	5	10
3. Prosolike krmne kulture (krmni sirak, sudanska trava i dr.)			
- broj primjesa	0	5	10
4. Sitnosjemene krmne fabaceae (lucerna, djetelina i dr.)			
- broj primjesa	0	2	4
5. Krupnosjemene krmne fabaceae (bob, grašak, lupina, grahorica, slanutak, leća i dr.) - broj primjesa	0	5	10
6. Trave			
- primjesa (% klasova, metlica)	0,5	1	2

Sintetičke sorte lucerne ne mogu imati C3 sortnu reprodukciju, nego se iz C1 proizvodi samo C2. Za sjemensku proizvodnju izvorni materijal mora biti isključivo osnovno sjeme.

D. METODE ZA OBAVLJANJE STRUČNOG NADZORA NAD SJEMENSKIM USJEVIMA KRUMPIRA

Za krumpir su obavezna četiri pregleda.

- Prvi pregled obavlja se u vrijeme kada su biljke visoke 15-20 cm.

Prvim pregledom utvrđuje se podrijetlo i kategorija sjemena, zasađena površina, predusjev, zakorovljenost, prostorna izolacija, zdravstveno stanje usjeva i tla te se provjerava izvršenje čišćenja nasada (negativna selekcija).

- Drugi pregled obavlja se u cvatnji.

Drugim pregledom utvrđuje se genetska čistoća, izjednačenost, zdravstveno stanje te se provjerava izvršenje mjera određenih proizvođaču.

- Treći pregled obavlja se neposredno prije prekida vegetacije (uništenja cime).

Trećim pregledom utvrđuje se zdravstveno stanje i očekivani prinos sjemena. Datum uništenja cime određuje se prema nalazu praćenja leta lisnih ušiju ili ranije (tehnološkom zriobom).

- Četvrti pregled obavlja se 5-8 dana poslije roka određenog za prekid vegetacije (uništenja cime).

Četvrtim pregledom utvrđuje se: pravilno uništenje cime (bez retrovegetacije) te se uzimaju uzorci za zdravstvenu kontrolu i kontrolno polje.

Genetska čistoća i postotak praznih mjesta utvrđuju se na nadzirnoj jedinici, a sve drugo na cijeloj parceli.

Za nadziranu jedinicu uzima se 400 biljaka po hektaru tako da se dijagonalno na parceli po slučajnom izboru na pojedinim mjestima pregleda 20-40 biljaka.

Na svakom hektaru pregleda se najmanje jedna nadzirana jedinica. Ako je usjev na površini većoj od 5 ha, dovoljno je da se uzme šest nadziranih jedinica.

Prostornu izolaciju usjeva sjemenskog krumpira od drugih usjeva određuje odgovorna osoba koja obavlja stručni nadzor nad sjemenskim usjevom za proizvodnju sjemena.

Usjev krumpira priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da su primijenjeni odgovarajući tehnološki postupci (rana sadnja, negativna selekcija - čišćenje, zaštita od lisnih ušiju, prekid vegetacije prema nalazu praćenja leta lisnih ušiju ili tehnološkoj zriobi);

b) da ispunjava mjerila za utvrđivanje zdravstvenog stanja usjeva sjemena i sadnog materijala (Pravilnik o obaveznom zdravstvenom pregledu usjeva i objekata, sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja, "Narodne novine", br. 53/91., 11/94., 11/95. i 9/99.).

E. METODE ZA OBAVLJANJE STRUČNOG NADZORA NAD SJEMENSKIM USJEVIMA POVRTNIH KULTURA

1. Jednogodišnje povrtne kulture

Za jednogodišnje povrtne kulture obvezatna su najmanje dva pregleda. Ako nakon drugog pregleda nije moguće donijeti konačnu odluku, obavlja se i treći pregled.

Prvi pregled obavlja se kad je više od 50 % biljaka u cvatnji ili u tehnološkoj zriobi, njime se utvrđuje podrijetlo sjemena, zasijana površina, stadijski razvoj biljaka, ujednačenost i genetska čistoća biljaka.

Drugi pregled obavlja se pred fiziološku zriobu sjemena, njim se utvrđuje stadijski razvoj biljaka, ujednačenost, genetska čistoća, te se obavlja procjena priroda sjemena.

1. Grašak, grah mahunar, grah zrnaš i bob

Prvi pregled obavlja se u vrijeme cvatnje, a drugi u tehnološkoj zriobi.

2. Rajčica, paprika i patlidžan

Prvi pregled rajčica obavlja se u vrijeme početne zriobe plodova prve etaže, a prvi pregled paprika i patlidžana u početnoj tehnološkoj zriobi.

Drugi pregled rajčica obavlja se u vrijeme pune tehnološke zriobe, tj. kad je više od 50% plodova dospjelo za berbu, a drugi pregled paprika i patlidžana u početnoj fiziološkoj zriobi.

3. Krastavac, dinja, lubenica i tikvica

Prvi pregled obavlja se u vrijeme početne tehnološke zriobe, kad na 70 % biljaka ima bar jedan plod.

Drugi pregled obavlja se kad je 50 % plodova u fiziološkoj zriobi.

4. Salata i endivija

Prvi pregled obavlja kad je 50 % biljaka u tehnološkoj zriobi, tj. u vrijeme pune rozete ili razvijene glavice.

Drugi pregled obavlja se u vrijeme kad je više od 70 % biljaka razvilo cvjetnu stabljiku.

5. Špinat, blitva i radič

Prvi pregled obavlja se u tehnološkoj zriobi, kad je potpuno razvijena lisna rozeta, a drugi početkom cvatnje.

6. Rotkvica

Prvi pregled obavlja se u vrijeme kad je 30-50 % biljaka u tehnološkoj zriobi, a drugi u vrijeme cvatnje.

II. Dvogodišnje povrtne kulture

Za dvogodišnje povrtne kulture obvezatna su tri pregleda.

Prvi pregled obavlja se u prvoj godini prije zime, ako su biljke dovoljno razvijene da se može utvrditi genetska čistoća ili u proljeće nakon prezimljenja biljaka.

Prvim pregledom utvrđuje se podrijetlo sjemena, zasijana površina, stadijski razvoj biljaka, ujednačenost i genetska čistoća.

Drugi pregled obavlja se u proljeće nakon sadnje sjemenjaka (izvodnica) ili prezimljenja, odnosno u vrijeme razvoja biljaka do početne cvatnje; kad se njime utvrđuje razvijenost biljaka, ujednačenost, zakorovljenost i prostorna izolacija.

Treći pregled obavlja se u vrijeme poslije cvatnje do razvoja sjemena; njime se utvrđuje razvijenost i ujednačenost biljaka, zakorovljenost te se procjenjuje prinos sjemena.

1. Mrkva, cikla, peršin, pastrnjak, celer, rotkva i postna repa

Prvi pregled obavlja se u vrijeme kad je najmanje 30 % biljaka u tehnološkoj zriobi.

Drugi pregled obavlja se u proljeće do razvoja cvjetne stabljike.

Treći pregled obavlja se u punoj cvatnji pa do početka zriobe sjemena.

2. Luk i poriluk

Prvi pregled luka obavlja se u prvoj godini kod potpunog razvoja lukovica, a poriluka u tehnološkoj zriobi.

Drugi pregled obavlja se u proljeće do početnog razvoja cvjetne stabljike.

Treći pregled obavlja se u punoj cvatnji.

3. Češnjak

Obavljaju se dva pregleda.

Prvi pregled obavlja se u proljeće u razvoju biljaka, a drugi nakon vađenja, kad se utvrđuje genetska čistoća, ujednačenost i procjena prinosa.

4. Kupus, kelj, cvjetača i korabica

Prvi pregled obavlja se prije zime ili u proljeće nakon prezimljenja.

Drugi pregled obavlja se u vrijeme razvoja cvjetne stabljike.

Treći pregled obavlja se u vrijeme cvatnje i razvoja komuški.

* * *

Usjev povrća priznat će se kao sjemenski ako je utvrđeno:

a) da postotak primjesa drugih sorti i vrsta nije bio veći od dopuštenih za kategoriju sjemena (tablica broj 3);

b) da zakorovljenost nije bila veća od dopuštene (poglavlje G točka 1.);

c) da je prostorna izolacija u skladu s normama utvrđenim u tablici broj 4.

Vjerodostojnost i genetska čistoća sjemenskog usjeva povrća utvrđuje se pregledom uzorka na osnovnoj nadziranoj jedinici uzimanjem biljaka na ravnomjernih razmacima bez biranja. Odgovorna osoba za obavljanje stručnog nadzora nad usjevom donosi odluku o broju biljaka za utvrđivanje genetske čistoće, a što ovisi o veličini parcele, vrsti i sorti sjemenskog usjeva i cjelokupnom stanju usjeva (broj pregledanih biljaka ne može biti manji od 100).

Pravilnik o stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevima poljoprivrednog bilja
Sjemenarstvo 16(99)3-4, str. 345-376

Tablica 3. Norme za genetsku čistoću sjemenskih usjeva povrtnih kultura

PRIMJESE	Dopušteno za kategoriju sjemena (%)				
	Osnovno sjeme				
	Sorata	Ekotipova i populacija	Certific. sjeme I.	Certific. sjeme II.	Certific. sjeme III.
1. Primjese drugih sorti	0,00	0,00	0,10	0,25	0,50
2. Primjese netipičnih biljaka (tipova) iste sorte kod:					
- blitve	0,00	1,00	2,00	5,00	10,00
- boba	0,00	1,00	1,00	2,00	3,00
- celera	0,00	1,00	2,00	5,00	10,00
- cikle	0,00	1,00	2,00	5,00	10,00
- cvjetače	0,00	0,50	0,50	1,00	2,00
- dinje	0,00	0,50	1,00	3,00	5,00
- endivij	0,00	0,50	1,00	5,00	8,00
- graha mahunara i zmaša	0,00	0,10	0,10	1,00	1,00
- graška	0,00	0,50	1,00	2,00	3,00
- kelja	0,00	1,00	2,00	5,00	10,00
- korabice i korabe	0,00	1,00	1,00	5,00	5,00
- krastavca	0,00	1,00	2,00	5,00	10,00
- kupusa	0,00	1,00	2,00	5,00	10,00
- lubenice	0,00	0,50	1,00	5,00	5,00
- luka	0,00	0,50	2,00	5,00	10,00
- matovilca	0,00	2,00	3,00	8,00	10,00
- mrkve	0,00	2,00	2,00	8,00	15,00
- paprike	0,00	0,50	1,00	5,00	8,00
- pastirnjaka	0,00	2,00	3,00	5,00	10,00
- patlidžana	0,00	0,10	0,10	2,00	3,00
- peršina	0,00	2,00	2,00	5,00	10,00
- poriluka	0,00	0,50	1,00	3,00	5,00
- radiča	0,00	1,00	1,00	5,00	8,00
- rajčice	0,00	0,10	0,10	2,00	3,00
- repe postrne	0,00	1,00	2,00	5,00	10,00
- rotkvice i rotkve	0,00	1,00	2,00	5,00	10,00
- salate	0,00	0,50	0,50	2,00	3,00
- špinata	0,00	2,00	3,00	10,00	15,00
- tikvice	0,00	1,00	1,00	3,00	5,00

F. METODE ZA OSTALE KULTURE I PRIRODNE POPULACIJE - EKOTIPOVE I SL.

U proizvodnji sjemena jednogodišnjih i višegodišnjih poljoprivrednih kultura koje nisu navedene pod A. do E. ovoga pravilnika obvezatan je onoliki broj pregleda kojim se mogu utvrditi uvjeti iz članka 3. ovoga pravilnika.

Usjev se neće priznati kao sjemenski ako je zakorovljenost bila veća od ocjene 1 (poglavlje G točka 1.).

Nadzor nad proizvodnjom usjeva priznatih ekotipova koji se nalaze u proizvodnji (članak 2. stavak 2. točka 3. Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti), za krmno i povrtno bilje i trave obavlja se na osnovi odredaba ovoga pravilnika a ti sjemenski usjevi moraju ispunjavati predviđene minimalne uvjete za priznavanje sjemenskog usjeva.

G. ZAJEDNIČKE ODREDBE

1. Za poljoprivredne kulture u kojih zakorovljenost nije posebno označena u ovom pravilniku, ta se jačina napada utvrđuje ovim ocjenama:

- ocjenom 0 - kad nema korova,
- ocjenom 1 - kad je slaba zakorovljenost,
- ocjenom 2 - kad je srednja zakorovljenost,
- ocjenom 3 - kad je jaka zakorovljenost.

2. Ako odgovorna osoba koja obavlja nadzor nad sjemenskim usjevom u obavljanju nadzora utvrdi prisutnost korova koji mogu ugroziti sjemenski usjev, a oni nisu naznačeni kod pojedinih kultura, tada ta osoba određuje stupanj ugroženosti usjeva i to uzima u obzir pri odlučivanju o priznavanju sjemenskog usjeva.

H. KONTROLNO POLJE

Kontrolno polje je ogledno polje za provjeru obavljenog stručnog nadzora nad sjemenskim usjevima. Uzorke sjemena usjeva sa svake kontrolirane površine koje je priznato u kategoriju predosnovno, osnovno i certificirano sjeme prve generacije (C1) i određena količina (10%) nadziranog sjemena kategorije certificirano sjeme druge generacije (C2) uzima djelatnik Zavoda, slučajnim rasporedom u momentu žetve, odnosno berbe, a prije predaje sjemena u skladišta, dorade sjemena ili silose. Zavod organizira sjetvu na jednoj lokaciji u dva ponavljanja, a veličina parcele i ostali elementi postavljanja polja uskladit će se s postojećim pravilnicima o načinu i postupku ispitivanja sorti u sortnim pokusima u svrhu priznavanja sorti.

Tablica 4. Norme za minimalne prostorne izolacije sjemenskih usjeva od usjeva drugih sorti i botaničkih vrsta s kojima se križaju

Kultura	Za kategoriju	
	Osnovno, m	Ostale, m
1	2	3
1. Blitva (<i>Beta vulgaris</i> var. <i>ciaola</i>)	2000	1500
2. Bob (<i>Vicia faba</i>)	500	400
3. Celer (<i>Apium graveolens</i>)	2000	1500
4. Cikla (<i>Beta vulgaris</i> var. <i>esculenta</i>)	2000	1500
5. Dinja (<i>Cucumis melo</i>)	1000	600
6. Djetelina (<i>Trifolium pratense</i> , <i>T. hybridum</i> , <i>T. repens</i> , <i>Medicago sativa</i> , <i>Lotus corniculatus</i> , <i>Trifolium incarnatum</i> , <i>Tralexandrinum</i> , <i>Onobrychis</i> <i>viciafalia</i> i dr.)	800	600
7. Duhan (<i>Nicotian tabacum</i>)	3	3*
Duhan	400	400**
8. Endivija (<i>Chichorium endivia</i>)	2000	1500
9. Grah (<i>Phaseolus vulgaris</i>)	500	300
10. Grahorice (<i>Vicia</i> sp.)	300	300
11. Grašak (<i>Pisum</i> sp.)	1000	500
12. Gorušica (<i>Sinapis alba</i>)	600	400
13. Heljda (<i>Fagopyrum esculentum</i>)	1000	500
14. Ječam (<i>Hordeum sativum</i>)	3	3
15. Karfiol (<i>Brassica oleracea</i> var. <i>botrytis</i>)	2000	1000
16. Koleraba (<i>Brassica oleracea</i> var. <i>gongilodes</i>)	2000	1000
17. Kelj (<i>Brassica oleracea</i> var. <i>sabauda</i>)	2000	1000
18. Kelj stočni (<i>Brassica oleracea</i> var. <i>acephala</i>)	2000	1000
19. Kelj pupčar (<i>Brassica oleracea</i> var. <i>gemifera</i>)	2000	1000
20. Konoplja (<i>Cannabis sativa</i>)	2000	1500
21. Koraba stočna (<i>Brassica napus</i> var. <i>napobrassica</i>)	2000	1000
22. Krastavci (<i>Cucumis sativus</i>)	1000	600
23. Krumpir (<i>Solanus tuberosum</i>)	3	3
24. Kukuruz (<i>Zea mays</i>)	200	200
25. Kupus (<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i>)	2000	1000
26. Lan (<i>Linum usitatissimum</i>)	200	200
27. Leća (<i>Lens esculenta</i>)	500	300
28. Lubenica (<i>Citrullus vulgaris</i>)	1000	600
29. Lucerna (<i>Medicago sativa</i>)	1000	600
30. Luk crni (<i>Allium cepa</i>)	2000	1500
31. Luk bijeli (<i>Allium sativum</i>)	3	3

Pravilnik o stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevima poljoprivrednog bilja
Sjemenarstvo 16(99)3-4, str. 345-376

1	2	3
32. Luk kozjak (<i>Allium ascalomicum</i>)	2000	1500
33. Lupina (<i>Lupinus sp.</i>)	500	400
34. Matovilac (<i>Valerianella olitoria</i>)	2000	1500
35. Mrkva (<i>Daucul carota</i>)	500	500
36. Paprika (<i>Capsicum annuum</i>)	500	300
37. Pastrnjak (<i>Pastrnaca sativa</i>)	500	400
38. Patlidžan (<i>Solanum melongena</i>)	500	400
39. Peršin (<i>Petroselinum hortenze</i>)	500	300
40. Poriluk (<i>Allium porrum</i>)	2000	1500
41. Proso (<i>Panicum miliacem</i>)	50	50
42. Pšenica (<i>Triticum vulgare</i>)	3	3
43. Radič (<i>Cichorium intybus var. foliasus</i>)	2000	1500
44. Rajčica (<i>Lycopersicum esulentum</i>)	500	300
45. Raž (<i>Secale cereale</i>)	300	250
46. Repa postrna (<i>Brassica rapa rapifera</i>)	1000	600
47. Repa šećerna (<i>Beta vulgaris var. altissima</i>)	1000	1000
48. Repa stočna (<i>Beta vulgaris var. crassa</i>)		
- stočna repa od šećerne repe i drugih podvrsta <i>Beta vulgaris</i>	1000	1000
49. Repica uljana (<i>Brassica napus var. oleifera</i>)	1000	600
50. Rotkva (<i>Raphanus sativus var. major</i>)	1000	600
51. Rotkvica (<i>Raphanus sativus var. radícula</i>)	1000	600
52. Ricinus (<i>Ricinus communis</i>)	500	400
53. Salata (<i>Lactuca sativa</i>)	500	300
54. Sirak obični (<i>Andropogon sorghum</i>)	500	300
55. Soja (<i>Glycine max L. Merrile</i>)	3	3
56. Suncokret (<i>Helianthus annus</i>)	1500	1000
57. Sudanska trava (<i>Andropogon sudanesis</i>)	500	300
58. Špinat (<i>Spinacea oleracea</i>)	2000	1500
59. Špinat novozelandski (<i>Petragonia expansa</i>)	1000	600
60. Tikve (<i>Cucurbita pepo</i>)	1000	600
61. Trave rodovi (<i>Poa, Festuca, Agrostis, Phalaris, Alopecurus, Phleum, Lolium, Setaria Arhenatherum, Dactylis</i> i dr.)	200	200
62. Triticale (<i>Triticasecale Wittmack</i>)	300	250
63. Zob (<i>Avena sativa</i>)	3	3

Ove se udaljenosti mogu umanjiti ako postoji dovoljna zaštita od svakog neželjenog stranog oprašivanja, a o čemu odlučuje odgovorna osoba koja obavlja nadzor nad usjevima.

* isti tip duhana

** izolacija između dvaju različitih tipova duhana

OBRAZAC broj 1.

_____
(Naziv i sjedište proizvođača - podnosioca prijave)

Telefon:

Broj:

Datum:

PRIJAVA
za stručni nadzor nad sjemenskim usjevom

_____
(Naziv i sjedište ovlaštene fizičke ili pravne osobe za stručni nadzor)

Na osnovi članka 9. stavka 1. Pravilnika o stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevima poljoprivrednog bilja ("Narodne novine", broj 26/99) prijavljujem sjemenski usjev _____ radi obavljanja stručnog nadzora

Odgovorna osoba za proizvodnju sjemena po ovoj prijavi je _____
(ime i prezime, telefon)

1. SJEMENSKI USJEV

SORTA HIBRID	ZASIJANA SJEM. KAT.	LINIJA		PARCELA		PREDUSJEV	DATUM SJETVE	UVJERENJE		DEKLARACIJA	
		Otac	Majka	Broj	Ha			Broj	Datum	Broj	Datum

Napomena: Obavezatno priložiti deklaracije, uvjerenja i skicu lokacije

Potpis odgovorne osobe _____

OBRAZAC broj 2.

_____
(Naziv ovlaštene pravne ili fizičke osobe za stručni nadzor) Datum pregleda _____

ZAPISNIK br. _____
o stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevom

I. PROIZVOĐAČ

1. Naziv proizvođača _____
2. Sjedište (adresa): _____

II. PODRIJETLO ZASIJANOG SJEMENA

1. Vrsta sjemena: _____
2. Sorta-hibrid: _____ 3. Zasijana kategorija: _____
4. Uvjerenje: broj: _____ datum: _____ izdavač: _____
5. Deklaracija: broj: _____ datum: _____ izdavač: _____
6. Naziv i sjedište proizvođača zasijanog sjemena: _____

III. SJEMENSKI USJEV

1. Površina parcele (ha): _____ 2. Oznaka (naziv i broj): _____
3. Predusjev: _____ 4. Izvješće br. _____ od _____ o izvršenoj analizi zemljišta na karantenske i ekonomski štetne nematode (za vrste bilja i nematode navedene u Mjerilima Pravilnika o obvezatnom zdravstvenom pregledu usjeva i objekata, sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja), što ga je izdao _____
5. Datum sjetve-sadnje: _____
6. Zakorovljenost (0-3) i vrsta korova: _____ 7. Primje se u %: _____
8. Postojanje i jačina napada bolesti i štetnika (prema Mjerilima iz čl. 8. Pravilnika o obvezatnom zdravstvenom pregledu usjeva i objekata, sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja) _____
9. Polijeganje usjeva na parceli u %: _____
10. Izjednačenost (1-5): _____
11. Prostorna izolacija (m): _____
12. Genetska čistoća sorte u %: _____
13. Očekivani prinos (kg/ha): _____
14. Ukupno (kg/t) naravnog sjemena: _____
15. Mjere određene proizvođaču: _____
16. Sorta-hibrid priznaje se u kategoriju: _____

Za proizvođača:

Stručni nadzor obavio:

OBRAZAC broj 3.

_____
(Naziv ovlaštene pravne ili fizičke osobe za stručni nadzor)

ZAPISNIK broj _____
o stručnom nadzoru zakidanja metlica u sjemenskom usjevu
hibridnog kukuruza i samoplodnih linija

1. Proizvođač: _____
2. Sjedište (adresa): _____
3. Naziv hibrida _____ linija, otac _____ majka _____
4. Oznaka parcele (naziv i broj) _____
5. Površina (ha) _____
6. Prostorna izolacija (m) _____
7. Stanje usjeva
- a) % majčinskih biljaka koji imaju svilu _____
- b) % nezaknutih metlica koje praše pelud _____
- c) % netipičnih očinskih biljaka _____
- d) % netipičnih majčinskih biljaka _____
8. Prisutnost i jačina napada bolesti i štetnika (prema Mjerilima iz članka 8. Pravilnika o obvezatnom zdravstvenom pregledu usjeva i objekata, sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja) _____
9. Mjere određene proizvođaču _____

Datum pregleda _____

Za proizvođača:

Stručni nadzor obavio:

_____
(potpis)

_____
(potpis)

_____
(Naziv ovlaštene pravne ili fizičke osobe za stručni nadzor)

ZAPISNIK broj _____
o stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevom hibridnog kukuruza

1. Naziv proizvođača _____
2. Sjedište (adresa) _____
3. Naziv hibrida _____
4. Oznaka parcele (naziv, broj i dr.) _____
5. Površina (ha) _____
6. Sortna čistoća:
  - a) % netipičnih klipova - prije sušenja _____
  - b) % klipova sa sjemenom netipičnim po boji, veličini i drugim svojstvima _____
7. Prisutnost i jačina napada bolesti i štetnika (prema Mjerilima iz članka 8. Pravilnika o obvezatnom zdravstvenom pregledu usjeva i objekata, sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja) _____
8. Porijeklo upotrijebljenog sjemenskog materijala
  - a) broj i datum uvjerenja - deklaracije _____
  - b) _____
(naziv i sjedište proizvođača zasijanog sjemena)
9. Očekivani prinos (kg/ha) _____ i ukupno (kg/tona) _____ naravnog sjemena (utvrditi u zadnjem pregledu)
10. Mjere određene proizvođaču _____
11. Hibrid se priznaje kao sjemenski usjev _____.

Datum pregleda _____

Za proizvođača:

Stručni nadzor obavio:

_____
(potpis)

_____
(potpis)

_____
(Naziv ovlaštene pravne ili fizičke osobe za stručni nadzor)

ZAPISNIK broj _____
o stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevom sorata i hibrida suncokreta

1. Naziv proizvođača _____
2. Sjedište (adresa) _____
3. Naziv sorte, hibrida, linija _____
otac _____ majka _____
4. Oznaka parcele (naziv i broj) _____
5. Površina (ha) _____
6. Prostorna izolacija (m) _____
7. Stanje usjeva:
  - a) % više cvjetnih biljaka (u sorte) _____
  - b) % netipičnih biljaka (za sortu) visinom stabljike i s nasadenim glavama _____
  - c) % netipičnih biljaka u vrijeme cvatnje _____
  - d) % fertilnih biljaka u hibrida na bazi CMS u fazi cvatnje _____
  - e) % biljaka netipičnog sjemena u fazi fiziološke zriobe u linija i hibrida _____
8. Prisutnost i jačina napada bolesti i štetnika (prema Mjerilima iz članka 8. Pravilnika o obvezatnom zdravstvenom pregledu usjeva i objekata, sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja) _____
9. Mjere određene proizvođaču _____
10. Očekivani prinos kg/ha _____ ukupno kg/tona _____
11. Hibrid se priznaje kao sjemenski _____

Datum pregleda _____

Za proizvođača:

Stručni nadzor obavio:

_____
(potpis)

_____
(potpis)

OBRAZAC broj 6.

_____
(Naziv ovlaštene pravne ili fizičke osobe za stručni nadzor)

Broj:

Datum:

Mjesto:

**UVJERENJE broj _____
o priznavanju sjemenskog usjeva**

1. Proizvođač _____

2. Sjedište (adresa): _____

3. Vrsta sjemena (narodni naziv i latinski): _____

4. Sorta - hibrid: _____

5. Godina proizvodnje: _____

6. Podrijetlo proizvedenog sjemena: _____

a) _____
(naziv i sjedište ovlaštene ustanove koja je izdala uvjerenje o priznavanju sjemenskog usjeva)

b) broj i datum deklaracije o kakvoći sjemena uz otpremnicu:

_____
7. Površina sjemenskog usjeva (ha): _____

8. Procjena ukupnoga prinosa naravnog sjemena u kg/t: _____

Na temelju članka 7. stavka 1. i članka 12. stavka 1. i 2. Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja ("Narodne novine", broj 131/97), zapisnika broj _____ od _____ o obavljenom stručnom nadzoru, priznaje se sjemenski usjev, kategorija _____

M.P.

_____
(potpis)

(Naziv ovlaštene pravne ili fizičke osobe za stručni nadzor)

IZVJEŠĆE
o obavljenom stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevom _____ godine

Red. št.	NAZIV I SJEDIŠTE PROIZVOĐAČA SIJEMENA	VRSTA	SORTA HIBRID	KATEGORIJA	PRIJAVLJENO ZA NADZOR ha	PRIZNATO ODBIJENO ha		RAZLOZI ODBIJANJA				PROCJ. PRINOSA UKUPNO kg/tona	PRIMJEDBE
						ha	ha	bolesti štetnici* ha	zakoro-vijenost ha	ostali razlozi ha			
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	

* Navesti točan naziv bolesti i štetnika.

Datum, _____ godine

M. P.

_____ (potpis)

